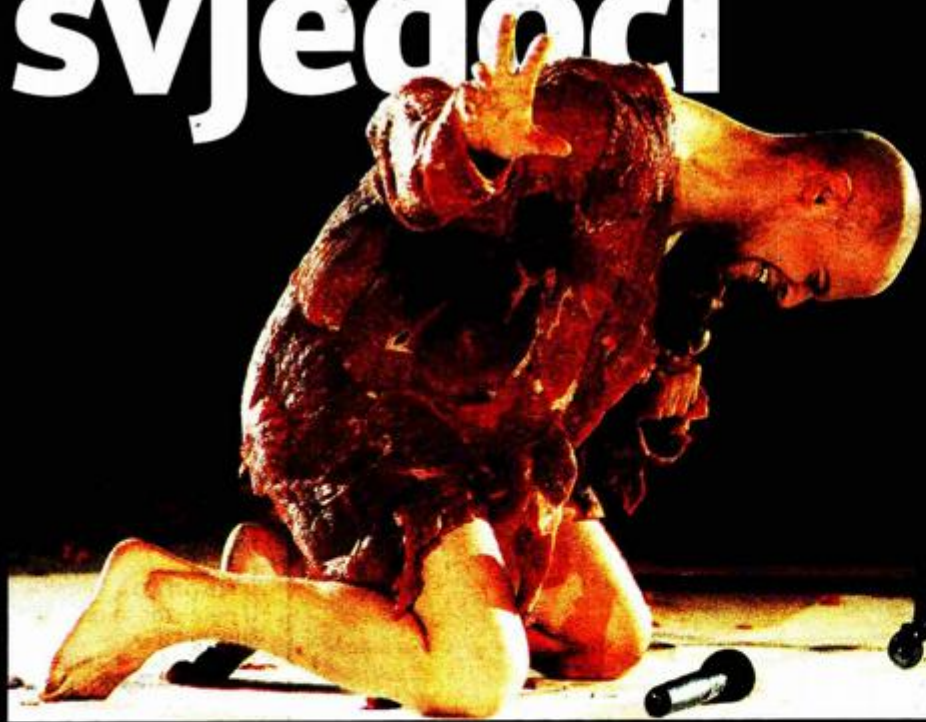

**BAKHE
 PREDSTAVA
 SLUČAJ IPAK
 IZVEDENA**

Splitsko ljeto

**Svi smo mi
 Euripidovi
 svjedoci**

Glumac Mislav Čavajda u sceni čiji neugodan miris publika osjeti

Pozicija većine: Priča o krvoločnoj Dionizovoj osveti postavlja pitanje naših krvoločnosti. Istražuje se uloga svjedoka, ne žrtve ili počinitelja

Riječ je o jednoj ozbiljnoj i promišljenoj predstavi. Slučaj je samo htio da nastane u sklopu institucije koja nema živaca za propitivanje kako društveno, tako i kazališno

● IVA GRUIĆ
 ● SPLIT

Postoji li predstava koja može izdržati teret očekivanja podignut napisima o provokativnosti, zabrani izvođenja i javnim ratom priopćenjima.

Sve je to nepovratno odredilo način na koji gledamo 'Bakhe' kao 'spašenu' predstavu, u kojoj tražimo razloge za sudbinu koja ju je snašla. Je li bila zabranjena zbog aludiranja na ubojstva iz ranih devedesetih? Zbog Sanadera? Ili je presudilo sirovo meso koje krvlju prlja školsko dvorište?

Moćne malobrojne slike

Pa onda podrška ispada neki oblik građanske dužnosti za one koji podržavaju slobodu izražavanja, kao što je napad obaveza onih koji se ljute na sudjenja generalima. I može li se nakon svega pisati o predstavi bez ideološkog opredjeljivanja koje onda po automatizmu vodi do pohvale ili bezvrjeđivanja?

Mislim da 'Bakhe' nisu imale namjeru biti ekscesne. Slučaj je htio da su nastale u

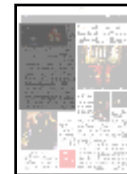
okrilju institucije koja očigledno ima vrlo nizak prag tolerancije na propitivanje, kako društveno tako i kazališno.

A radi se 'samo' o jednoj ozbiljnoj, promišljenoj predstavi koja je poželjela postaviti nekoliko inteligentnih pitanja. Euripidova priča o krvoločnoj Dionizovoj osveti otvara u predstavi pitanja naših današnjih, i/li jučerašnjih, krvoločnosti. Pri tome se istražuje pozicija svjedoka, a ne počinitelja niti žrtve. Jer to i jest pozicija većine. I dok tekst opisuje rušilačke pohode Dionizom zaludenih, raspomamljenih Bahki, 'svjedoci' pokretom i stavom 'pričaju' svoje reakcije na to. Slike koje prate opise malobrojne su ali

DOMAĆI PANTEON

'Bakhe' su priča o tome što se dogodi kad se ne poštuju bogovi. Kako s bogovima ide kod nas, pokazali su događaji oko premijere. Uprava Festivala prepala se bogova višeg reda (vlasti) i zabranila predstavu. Vlast je zabranila zabranu zbog straha od trećih bogova (liberalne javnosti). Onda je i mnogoglavo božanstvo - mediji naredilo da se predstavu mora vidjeti. ●

Evidencijski broj / Article ID: 8114586
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Hrvatska

UAGONIJI
Režija: Oliver Frljić
Dramaturgija: Marin Blažević
Scenografija: Goran Petercol
Koreografija: Sandra Banić
Igraju: Zoja Odak, Vilim Matula, Mislav Čavajda i Tajana Jovanović

Što znači meso? **Slika što prati opis svjedoka je i meso koje kao topovska tanad pada s neba**

moćne, najbolji primjer je meso koje poput topovske tanadi pada s neba i rasprskava se na podu. Priča o komadanju životinja i ljudi tako se doslovno materijalizira u blago mučnom obliku - povjetarac neprekidno donosi lagan ali ne baš ugodan miris mesa.

Istovremeno, ironični i autoironični komentari glumaca razbijaju iluziju i duhovitošću smanjuju nelagodu. Ubacivan-

Zašto Sanader? **Svrha ubacivanja Lore i Sanadera je podcrtavanje aktualnosti teksta**

je aktualnosti kao što je suđenje za Loru, govor Ive Sanadera na splitskoj rivi i vreće za mrtvace u koje se glumci zavlade a koje na sebi imaju imena poznatih žrtava olovnih devedesetih, sve to služi izravnom povezivanju s današnjicom, ali i zahtijeva od gledatelja svojevrsnu intelektualnu gipkost. Kroz čitavu predstavu provlači se još jedno otvoreno pitanje: Kako se kazalište nosi s vre-

menom? U tom se kontekstu događa i spaljivanje slike nacionalne kazališne kuće kao metafore mjesta u kojem kazalište ne stanuje.

Teatar nije dekoracija

Zbog široke raznolikosti materijala i dojam pri gledanju varira od čiste emocije do intelektualnog napora u povezivanju i razumijevanju, što sve čini 'Bakhe' neobičnom i zanimljivom predstavom. Za to su izravno zaslužni i impresivno predani glumci.

A provokativnost o kojoj se toliko pričalo i pisalo smisljena je i blaga. I nadasve udobrodošla. Jer kazalište, ma što mislili svi Štrljaji ovoga svijeta, ne smije biti samo dekorativno. ●

Zadnja zabrana u bivšoj SFRJ

Otkako je Hrvatska samostalna nikad u njoj nije bila zabranjena kazališna predstava. Nikad nijedan ravnatelj, redatelj, općinar, predsjednik, izdajnik ili rodoljub nije proveo takvo što.

Doduše, bilo je slučajeva da se neke predstave otkazu unaprijed, kao neželjena "kopilad", kao prije pet godina kad su neki glumci Gavelle odbili igrati u Magellijevoj režiji Čehovljeva Ivanova s crnogorskim glumcima. Posrijedi je bio, dakle, pritisak "odozdo".

Katkad se i mediji pobune protiv nekih predstava. Zadnji slučaj dogodio se prije otprilike godinu dana kad je jedan dnevni list urgirao protiv jedne bezazlene predstave na Maloj sceni zato što se u njoj promovira za mladež navodno štetna lezbijska ljubav.

Štoviše, ni u socijalizmu u kazalištu nije bilo zabrana. Doduše, glavni je razlog za to bio oportunitizam redatelja, a ne tolerantna vlast. Redatelji su u hrvatskom kazalištu oduvijek bili politički jako oprezni

ljudi koji se nikad nisu frontalno sukobljavali s rogatima. Kad je posrijedi cijela Jugoslavija, zadnji slučaj zabrane star je četvrt stoljeća, kad je u Novom Sadu, nakon desetak izvedbi, zabranjeno izvođenje drame Jovana Radulović "Golubnjača", i to zbog navodnoga prikrivenog srpskog nacionalizma. Tada je o tom slučaju raspredalo čak i predsjedništvo Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije. ● T. ČADEŽ